

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748 NVA

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Fiskeridirektoratet

postmottak@fiskeridir.no

Deres ref.	Deres kontaktperson	Vår ref.	Vår kontaktperson	Dato
16/6179			Martin Eggen	08.06.2017

Høring av forslag til forvaltningsplan for raudåte – svar fra Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Fiskeridirektoratet har sendt forvaltningsplan for raudåte på høring. Raudåte er en maritim ressurs som det nå ønskes kommersiell utnyttelse av. Raudåte er det viktigste dyreplanktonet i norske farvann, og NOF stiller seg derfor sterkt kritisk til permanent kommersiell utnyttelse. Økosystemtilnærming er ikke godt nok ivarettatt i forvaltningsplanen, og etter vårt syn er ikke føre-var holdning lagt tilstrekkelig til grunn. Forvaltningsplanen for raudåte tar ikke innover seg den kunnskapsmangelen som finnes rundt raudåte. De komplekse marine miljøene opplever nå raske og til dels skremmende endringer vi ikke fullt ut forstår. En del av dette er relatert til de pågående klimaendringene. Fangst av raudåte kan føre til at negative bestandstrender forsterkes, og utgjøre en tilleggsbelastning for sjøfugler som forekommer i det nordøstlige Atlanterhavet.

Raudåte og sjøfugl

Med mer enn 3 millioner par hekkende sjøfugler på Svalbard og Jan Mayen til sammen, og omtrent 2 millioner par langs kysten av fastlandet, utgjør norske sjøfuglbestander 20-25 % av alle sjøfugler som hekker i Europa. Norge har dermed et betydelig nasjonalt og internasjonalt forvaltningsansvar for sjøfugler. De ti siste årene har tilbakegangen for kystnære sjøfugler vært på rundt 30 %, mens tilbakegangen for mer pelagiske arter har vært på nærmere 40 %. Av de 28 helt marine sjøfuglartene som opptrer i norske farvann i løpet av året, er 16 nå rødlistede. Det vil si at bestandene er kategorisert fra nær truet til kritisk truet på den norske rødlista for arter fra 2015. Situasjonen er med andre ord dramatisk. Med dette som bakgrunn har Miljødirektoratet startet arbeidet med en handlingsplan for sjøfugl, for å se på hvilke faktorer som virker inn på utviklingen. Kommersiell utnyttelse av fiskestammer som er av betydning for sjøfugler vil trolig bli et viktig tema. Et sentralt spørsmål i forvaltningen må være hvordan vår høsting av ressursene i havet påvirker maten sjøfuglene er avhengig av. En vurdering av kommersielt fiske av raudåte og effekten dette vil ha på bestander av viktige fiskebestander for sjøfuglforekomster vil også være naturlig i en slik sammenheng. NOF ber Fiskeridirektoratet om ikke å tillate fiske etter raudåte i den størrelsesordenen det legges opp til før kunnskapsgrunnlaget om virkningene for sjøfuglene er oppdatert og kunnskapen om raudåte er styrket.

Mens raudåta står aller nederst på næringskjeden, står sjøpattedyrene og sjøfuglene øverst. Som konsumenter finner vi sjøfugler på de fleste trofiske nivåer, som de små alkefuglene som spiser plankton til de store havsulene og skarvene som spiser stor fisk. I nord er små, pelagiske fisk (lodde, polartorsk, tobis, sild, o.l.) og middelstore krepsdyr (krill, raudåte) hovednæringen for sjøfugler. Felles for alle disse næringsorganismene er at raudåte utgjør en basisressurs, enten for sjøfuglene direkte, eller som grunnlag for oppvekst og rekruttering til nye årsklasser av fisk. Lodde er en nøkkelart i denne sammenheng. Hovednæringen til loddene er planktoniske krepsdyr, inkludert raudåte. I Norskehavet er de pelagiske fiskeartene norsk vårgytende sild (NVG-sild), kolmule og makrell de største konsumentene av raudåte

blant fiskene. Mattilgangen, dvs. dens mengde, utbredelse og tilgjengelighet, er en viktig begrensende faktor for ungeproduksjon og bestandsstørrelser hos sjøfugl. Fiske etter raudåte vil utgjøre nok en usikkerhetsfaktor i puslespillet når sjøfuglenes tilbakegang skal forklares.

Føre-var prinsippet må legges til grunn

Forslaget til totalkvote er basert på en anslått stående biomasse på 33 millioner tonn raudåte. Fiskeriforvaltningen legger opp til at det skal ta hensyn til raudåte som nøkkelart i økosystemer, og sårbare fiskebestander nevnes spesielt. Sjøfugler er derimot ikke nevnt i forvaltningsplanen, og omtalen av mulige effekter av kommersiell utnyttelse av raudåte på det marine økosystemet er svak. Ifølge Fiskeridirektoratet selv er det stor usikkerhet om biomassenivået av raudåte, og de uttaler også at kunnskapsgrunnlaget må bli betydelig bedre i kommende år dersom kravet om (økologisk) bærekraftig høsting skal ivaretas. Det legges opp til en markert kvantumsøkning sammenlignet med dagens forskningskvote, hele 165 000 tonn. Dersom det åpnes for en slik høsting vil vi anbefale en langt mindre kvote, og at størrelsen på en slik kvote vurderes årlig.

Mengden raudåte i særdeles viktige havområder som Barentshavet varierer med innstrømmingen av atlantehavsvann. I tillegg til at raudåtas fordeling er avhengig av havstrømmene, spiller også lokale forhold en viktig rolle for hvor mye raudåte som blir produsert, og dermed hvor stor biomasse som finnes til enhver tid. Alt i alt merker vi oss at samspillet i havet er skjørt, og stiller et stort spørsmålstegn ved om det er mulig å drive et bærekraftig kommersielt fiske på en så variabel og viktig ressurs i økosystemssammenheng. Dersom næringsforholdene i Barentshavet blir svekket er det kritisk for sjøfugler fra store områder. Ny forskning viser at mengder av sjøfugl er i havområdet hele året, også om vinteren. Om høsten ankommer fugler fra store sjøfuglkolonier fra hele norskekysten så langt sør som fra Runde i Møre og Romstad, sammen med andre bestander av fugler i nordøst-Atlanten, inkludert Russland.

Raudåta er det viktigste, og kanskje det eneste startfôret for fiskelarvene. Vi vet imidlertid svært lite om samspillet mellom raudåtebestanden og fiskebestandene, og hvordan dette påvirker sjøfuglene. Det er godt mulig at raudåtebestanden må være så stor som den er dersom viktige fiskebestander skal kunne holde seg på et ønskelig høyt nivå, og sjøfuglene ikke skal påvirkes i ugunstig retning. Når fiskelarvene er små og plommesekken nettopp er brukt opp, kan fiskelarvene ennå ikke svømme. De er da avhengige av at maten kommer til dem, og de er avhengige av at matbiten er så liten at de kan få tak i den. For at store mengder fiskelarver skal overleve og vokse opp til store og høstbare bestander, er de avhengige av at det finnes betydelige mengder liten raudåte i sjøen på dette avgjørende tidspunktet i livssyklusen. Det finnes ingen gode oversikter over hvor store mengder raudåte naturen trenger for at disse prosessene skal gå på en slik måte at vi får livskraftige og høstbare fiskebestander, og at sjøfuglene skal ha rikelig tilgang til å nyttiggjøre seg av disse direkte.

Avslutningsvis presiserer vi at all raudåtefiske må foregå utenfor grunnlinjene uten unntak. Slik må det være for å unngå at man tar av matfatet til de fiskeslagene som har sine gyte- og oppvekstområder der. Vi anbefaler at fisket foregår 12 nautiske mil (nm) utenfor grunnlinjen. Fra grunnlinjen og ut til 12 nm er det vesentlige mengder egg- og larvedrift.

For Norsk Ornitologisk Forening

Kjetil Aa. Solbakken

Kjetil Aa. Solbakken, generalsekretær

KOPI: Miljødirektoratet